„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
пет пута на недељу.

ПРЕТПЛАТА и ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију,
А РУКОПИСИ
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“

	За Угарску	Србију. Црну Гору и др. стране зем.	
на годину	К 34·—	46·—	дин.
на по године	К 17·—	23·—	„
на чет. год.	К 8·50	11·50	„

Поједини бројеви стају 12 потура

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући А. Пајевића у Дунавској ул. бр. 36.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

Бр. 91. У Новом Саду, у петак 10. (23.) маја 1913. Година XXIX.

Руска коректура.

Нема сумње, да је Русија при најновијим епохалним догађајима на Балкану искусила осетљив дипломатски пораз. Министра *Сазонова* може то тешити, да тај пораз дели са Француском, а по нечему и са Енглеском, дакле да је то пораз Тројнога Споразума према Тројном Савезу. Наравно, да Сазонов не признаје то као пораз, него као успех, што се европски мир одржао, те није дошло до страшнога европскога рата. На сваки начин да се наша монархија може подичити успехом, јер су европске велесиле на одлучно држање наше монархије све учиниле, што се у Бечу захтевало.

Али тај руски пораз, или ако се хоће, то понашање руске дипломатије у балканској кризи морало је српски народ на Балкану за срце ујести. Ни Бугарска ни Грчка нису искусиле таково *понижење*, нису тако оштећене као Србија и Црна Гора. Руска дипломатија у свему се сагласила, што се сновало и што се извело против Србије и Црне Горе. Руска дипломатија у погледу Србије и Црне Горе није се само *пасивно* држала, него је била потпуно *активна* у акцији против Србије и Црне Горе. Жалосно је то, да је Сазонов могао наговорити рускога цара Николу II., да даде неки укор краљу Николи у ствари Скадра, кад је краљ црногорски бранио најсветије право свога народа, те историјско и етничко право Црне Горе на Скадар, а врло је тужно, да је руска дипломатија могла хладнокрвно прећи преко тога, да кад је српска војска у сред зиме са ужасним напорима прешла врлетине албанских гора, који се поход могао сравнити само са прелазом Ханибала преко Алпа или Суварова у почетку прошлога века преко снежних гора Швајцарске — те се та војска створила на обалама Јадранскога Мора, па заузела *Драч* и друга приморска места, *Сазонов* је овој унаштво регистровао по шаблони захтева Тројнога Савеза, да Срби имају оставити Драч и читаво приморје, што је некад припадало старој српској држави. Руски *народ* вацело да осећа неприродно понашање руске дипломатије, која није знала бити ни пасивна него активна за *понижење* Србије и Црне Горе.

Према томе, што је руска дипломатија ујела српски народ на Балкану за срце, била би дужна, да српском народу првом приликом даде извесну *задовољштину*, или бар да *коригира* оно, чиме је неправо учинила Србима на Балкану. А ево те прилике *у спору Срба са Бугарима*. Ту Срби не захтевају никакву пристраност, никакву протекцију, него само оно, што је *право*.

Каже се, да је у оном уговору, који је пре балканскога рата склопљен између Србије и Бугарске у погледу спорнога земљишта, које би имало припасти Србима или Бугарима, *предвиђен праворек* рускога цара. Најновије вести казују, да је Србија одбила тај праворек. Не због тога можда, што се је бојати пристраности рускога цара у корист Бугара, него због тога, што би руска дипломатија, у својој *колосалној необавештености* о балканским стварима, могла сасвим погрешан предлог цару учинити. Ево једнога јасног, еклатантнога примера. Ено руски конзул у Скадру, неки *Милер*, у својој необавештености, управо глупости званично извештава рускога министра спољних послова Сазонова, да би придружење Скадра и некога дела Албаније Црној Гори било „опасно“ за саме Црногорце, јер би Арнаути услед свога помноженога броја у Црној Гори *могли поарнаутити Црногорце*!! Ко је био у Црној Гори, ко познаје Арнауте у Црној Гори и ко је опћио с њима, тај врло добро зна, *да Арнаути врло лако прелазе у Србе, а не* да би Црногорци прелазили у Арнауте. И на основу глупога извештаја тога Милера руски министар иностраних дела Сазонов сасвим озбиљно црпе равлог, дипломатски аргуменат, да се саглашава са другим дипломатским представницима, да има Скадар *припасти* новој Албанији! Од куд би се Србија могла поверити по сличним информацијама, као о Скадру, праворeку рускога цара у ствари свога спора са Бугарском?

А у том спору баш се не ради само о интересима Србије, него баш о *интересима и Русије*.

У Србији врло се добро зна, да је Русија у многом претпостављала Бугаре Србима, јер у Русији држаху, да су им Бугари ближи, него Срби. Па је Русија ослобођење Бугарске држала као чисто *своје* дело, за које је жртвовала сто хиљада руских војника те скоро милијарду рубаља новаца, кад је са својом војском год. 1878. дошла пред зидине Цариграда. Познати св.-стефански уговор, што га је пок. *Игњатијев* после пораза Турске године 1878. склопио са Портом, носи по свом садржају у свему протекцију Бугарске, а ставља *Србију у позадину*. А ово није било баш правично. Србија је водила *два* крвава рата год 1876. и год. 1877.-78. споразумно и у корист рускога оружја. У опште и прво ослобођење Србије, год. 1804. и друго: год. 1815. Срби имају сами себи, свом оружју захвалити, и ником другом, дочим се *Бугари нису сами ослободили*, већ имају своје ослобођење *само Русији* захвалити.

Па то њихово ослобођење средством рускога оружја, те читава њихова протекција од стране Русије, показала се у Бугарској у облику *најодвратније незахвалности*. Шта је било за време *Стамбуловштине* у Бугарској, то је готово *нечувено*. То је било право *душманско непријатељство према Русији*. Истина, било је и *Милановштине* у Србији, али никада у такову непријатељству према Русији као Стамбуловштина у Бугарској. И саме симпатије за Русију биле су у Бугарској квалифициране као злочинство. У Србији за време Милановштине могло је свачега бити, али тога није могло бити, што је чинио Стамбулов у Бугарској, где су мајора *Паницу* као приврженика Русије дали *кратким путем стрељати*.

У данашњем несретном спору Бугарске и Србије, Русија има да испуни задаћу, да даде *коректуру* данашњем спору између Србије и Бугарске, па тиме да у нечем *репарира* ону грдну неправду, што ју је руска дипломатија са Сазоновом учинила Србима, односно Црној Гори и Србији, а ту репаратуру чинила би Русија у сопственом интересу.

Од кад је настао спор између Бугарске и Србије, видети је, да се у Бугарској већ *помаља Стамбуловштина*. Ено бугарски професор у Софији др. J. *Георгов* написао је ових дана опширан чланак у „N. Freie Presse“, где изреком и са презрењем Срба казује: Бугарима *не треба савез са Србима*. Могу Бугари наћи *боље и моћније савезнике*, него што су Срби. А ми питамо: ко су ти савезници? Само се каже. Јасно се *помаља* Стамбуловштина.

Русија као велика словенска држава не сме допустити, да дође ма да какве *нове Сливнице*. Било с реваншом или без реванше. Бар Русија има ту моћ и може имати ту одважност, ако је није имала у скадарском питању према Тројном Савезу, да довикне и Бугарима и Србима: quos ego!

△

Ликвидација балканске кризе.

Са потписом мира у Лондону се отеже, и готово да није сасвим јасно, зашто се то чини. У разним новинским саопштењима се сумњиче Србија и Грчка, да отежу из неких тајних намера према Бугарској. Бугарска по тим саопштењима, нестрпљива је, и прети, да ће сама са Турском мир потписати. Изгледа пак, да су балкански савезници споразумни, што нам потврђује и депеша, која је јутрос стигла, и у којој се каже, да је српски делегат Стојан *Новаковић* предао сер Едварду Грају *нацрт прелиминарнога мира*, који су балкански савезници израдили.

Као што је познато, велике су силе израдиле нацрт прелиминарнога мира, који су начелно примили и Турска и балкански савезници, но последњи са извесним оградама. Грчка је ставила примедбе у питању граница јужне Албаније и јегејских острва, а Србија у питању граница северне Албаније.

Према лондонској вести балкански савезници траже, да сви уговори, који су постојали до рата, остану у крепости све дотле, док се нови уговори не начине, да у финансиској комисији у Паризу савезнички делегати буду равноправни са делегатима великих сила. Кад велике силе приме те модификације, савезнички ће делегати потписати прелиминарни мир.

Из Беча се, истина, поручује, да балкански савезници неће успети у тим својим тежњама (Беч стално истрчава и спречава!), али ипак изгледа, да ће савезници колико толико успети, јер је велики политички свет према њима добро расположен.

У уторак се састала амбасадорска конференција у Лондону, на којој је изнет *статут Албаније* по предлогу Италије и Аустро-Угарске. О томе се предлогу дебатовало, али се није дошло до дефинитивне одлуке, а у опште на тој ће ствари велике силе полагано радити.

Савезнички нацрт за прелиминарни мир.

Лондон, 9. маја.

Српски делегат Новаковић предао је сер Едварду Грају нацрт прелиминарнога мира, који су израдили балкански савезници.

Мисли се, да ће тај нацрт бити примљен.

Лондон, 9. маја.

Балкански савезници у својим модификацијама траже, да сви уговори, који су пре рата постојали, остану у крепости, док се нови уговори не начине, да савезнички делегати у паришкој финансијској комисији буду равноправни са делегатима великих сила.

Кад модификације приме велике силе, потписаће се прелиминарни мир.

Захтев Србије о пристаништу на Јадранскоме мору и железници кроз Албанију неће се формулисати, ако све велике силе већ дато уверење Великој Британији о томе потврде.

Конференција амбасадора.

Лондон, 8. маја.

Аустро-угарски и италијански амбасадор поднели су нацрт *статута за Албанију*. У дебати о томе статуту није се постигло јединство у назорима. Силе тројнога споразума желе, да се статут пажљиво проучи и да се постепено уводи у живот.

Беч, 9. маја.

У овдашњим се меродавним круговима жели, да се албански статут што пре уведе у живот и да се албанско питање што пре реши.

Повлачење Црногораца са Тарабоша и Бардањола.

Скадар, 6. (19.) маја.

Црногорски генерал Бећир напустио је у петак град сасвим. Остало је још само мало Црногораца у граду. Официри црногорски смеју задржати сабље, а војници не смеју оружани ићи по граду. Тарабош, Брдица и Бардањол и остала утврђења потпуно су напуштена. Топови су помоћу сплавова одвезени на Ријеку и Вирпазар. Ове недеље биће дозвољено, да 5000 ненаоружаних арнаутских брђана дође у град, где ће присуствовати свечаном благодарењу у саборној цркви. Осим обављања сигурносне службе у граду морају морнарска одељења свих народности покопавати и небројене турске, црногорске и српске лешине, које леже свуда по обронцима Тарабоша, Брдице и Бардањола. На стотине овакових лешина лежи на пола иструло или као потпуни скелети. Други морнари траже по кућама болеснике у однашају их у болнице. У граду владају црне богиње.

Град је миран, али свака забринутост, није још минула. Са брда долазе алармантне вести. Пре неко-

лико дана хтела су нека племена из околице Тиране, одана Есад-паши, доћи у град под изговором, да славе ослобођење града, али у истину да дигну немире.

Тежње за унијом Србије и Црне Горе.

Београд, 8. маја.

У једном делу српске штампе објављене су изјаве црногорскога министра Дрљевића о будућем односу Србије и Црне Горе. Министар је изјавио резервисано, да су између обе државе вођени преговори у смислу тежња за унијом, и да садашње решење скадарскога питања, премда је за жаљење, није свему томе сметало, те ће се већ у скорој будућности резултати овога рада опазити.

Управа Албаније.

Париз, 8. маја.

У конференцији амбасадора тројни споразум је изразио жељу, да се Албанија подели у два управна срева, сваки да буде под једним префектом, коме је придодат као саветодавно тело уређенички колегијум. Префекат је поглавар цивилне и војне власти. Као контролни заступник великих сила резидираће комесар у Скадру, који се поставља за ограничено време,

Демантовање вести о одступању краља Петра.

Београд, 8. маја.

Некоји женевски листови донели су вест, да ће краљ Петар абдиковати по закључку мира. Министар-председник Пашић је телеграфски наредио српскоме конзулу у Женеви, да те вести најенергичније демантује. (Таке вести шире непријатељи Србије, јер нема апсолутно никаква разлога, да абдикује један краљ, чија се популарност налази у цветању. Исто се тако чудимо, како се и један београдски лист заборавио, да данас тражи абдикацију краља Петра. — Ур. „Бр.“)

Ко је господар у Скадру?

— »П. Лојдово« кукање због енглеске надмоћи. —

„Пестер Лојд“ доноси из *Скадра* под 6. (19.) о. м. телеграм, у коме овако *кука*, што су Енглези па и Французи узели сву власт у Скадру у своје руке:

„Док енглески адмирал *Борнеј* конференције на ратном броду води с пуном праведношћу, стварају *у Скадру* његове наредбе *прилике, у којима Италијанци, Аустријанци и* **Мађари** *(!) само тешко могу да се нађу.* **Свуда се прва виње енглеска застава.** Командовни језик је енглески те тако *цела експедиција чини на становништво утисак, да је то енглеско предузеће,* при коме остале велике силе само помажу Енглеској. Већ тиме виде у Албанији заинтересоване велике силе *оштећен* свој, дугогодишњим радом стечени *престиж* (аха, дакле за бечки *престиж* требали су се народи крвавити! — Ур. „Бр.“). А сада је први официр *француске* крстарице *наименован за највишег заступника правосудства,* па кад команданти буду напустили Скадар, *стајаће дакле на челу целој управи у Скадру један енглески и један француски официр.* То изазива код интересената *повлађивање Тројном Споразуму* („Пестер Лојд“ га зове „Dreierverband“), које не ће служати добром складу међу вођама експедиције. (Хоће ли се почупати? — Ур. „Бр.“) Већ само по себи изгледа *тешко, да се млада држава постави на ноге.* Ако то велике силе буду морале радити, онда ће *њихове трупе годинама морати остати у земљи.* Међу тим покушавају команданти, да удесе општинско устројство за све гране управе.“

Тако ето цвили тужни полузванични рог грофа Берхтолда, „Пестер Лојд.“ А цвилиће још и више, кад види, да Скадар и Албанија не ће и не могу бити домена велико-аустријске политике.

Три дилеме.

— Конфузија аустриске дипломатије. —

(*Из бечког Тајта.*)

Бечки лист „Zeit“ донео је у броју од прошлога четвртка (8. маја по р. к.) овај врло занимљив и за бечку дипломатију карактеристичан чланак:

»Како изгледа да је с питањем о Скадру прекорачена висинска тачка балканске кризе, то се смемо, ваљда, надати да смо и ми већ једном оставили за собом висинску тачку генијалних подвига, што их је, у овој прилици, починила наша дипломатија. При свем том *балканска криза није свршена.* Заједница амбасадорска имаће, зар, да реши још понеки тежак задатак, пре него се заврши нови ред ствари на Балкану. То већ не морају одмах бити задаци, у вези с опасношћу од оружја.

И тако ће, дакле, наша дипломатија имати да издржи још неколико проба својега политичког оштроумља. Једино бисмо пожелели, да се она, у овој прилици, покаже друкче него што се досад показала.

Већ смо раније, на овоме месту, прстом указали на две дилеме, у које се бејаше, сама собом, уплела наша расејана дипломатија, — дипломатија, *пуна противречности и умно недорасла за тешкоће балканскога проблема.* Једна је била произишла из спора бугаро-румунскога *због Силистрије.* На једној страни захтевала је *србофобна тежња наше балканске политике,* да бугарски захтеви буду потпомогнути. Требало је да нам Бугарска послужи као »равнотежа« против Србије. Наша је дипломатија грчевито тражила ту равнотежу. На другој страни чинило се, као да ће, на случај радње у овоме правцу, Румунија окренути леђа Тројноме Савезу, особито Аустро-Угарској. Бугарско румунски преговори, који се воде у Петрограду, још нису завршени. О току ових преговора још се ништа конкретно не зна. Отуда нам није ни познато, да ли се и како умела наша дипломатија извући из овога шкрипца.

Друга је дилема, о којој тада говорасмо, сада већ решена: *дилема због Скадра.* Србофобни правац наше политике налагао нам је, да потпомогнемо захтев Црне Горе, да до Скадра дође. Требало је ову мању између двеју српских краљевина, коју смо такође досад свима могућним начинима подржавали као »равнотежу« против Србије, оснажити и на узди држати. Ту је наша дипломатија морала да дође у опреку с другом једном својом тежњом — са *албанским пријатељством.* Да смо Скадар оставили Црногорцима, ослабили бисмо будућу албанску државу. Наша се дипломатија, као што знамо, одлучила за Албанију, против Црне Горе. У борби са упорством црногорским она предузе вођство у европском концерту, те *навуче на се велики одијум.* И тако је, ево, већ наступио успех, који се лако могао очекивати: Црна Гора је право отишла у логор наших непријатеља и зближила се тешње са Србијом.

Како Албанија, која још не постоји, посигурно још за дуго не ће бити довољно снажна, да нам послужи као ма шта друго против Србије, то смо ми, овако радећи, *користи у садашњости жртвовали надама у будућности* и тиме изгубили из очију обзире реалне политике.

Сад већ наилази на конфузну нашу спољну политику и *трећа дилема.* Заједница амбасадора саветоваће се на првоме месту о ограничењу Јужне Албаније. Ту се сукобљавају интереси Грчке и Италије. Наша дипломатија треба, с гледишта сузбијања Српства, да потпомогне Грчку, која жели да се прошири према Северу, све до граница будуће Србије. Ту нам ова несловенска балканска сила може, под извесним околностима, да укаже ваљане услуге у правцу „равнотеже“ против Србије. Али радећи тако, наша ће дипломатија укрстити рачуне опет једноме нашем — истина врло несигурном — савезнику: *Италији,* који баш жели да осујети повећање Грчке на рачун Јужне Албаније. Тако *наша дипломатија може још доћи у сукоб и с нашом идеалном политиком будућности: с великом Албанијом.*

Не ћемо да будемо неучтиви, па да прорекнемо, како ће да се понаша наша опробана дипломатија у овоме сукобу интереса, само мислимо, да би она, ако је мудра, требало да чини оно исто, што је у сличној прилици чинила Италија приликом ограничења Северне Албаније, која нас се више тиче. Италија је ту стајала у позадини. Ни прстом није хтела да мрдне против Црне Горе, него је, напротив, њезине напоре око Скадра пратила с највећом симпатијом, која је ишла до аустрофобства. А када је наша влада позвала италијанску владу на сарадњу у намераваној експедицији против Скадра, италијанска је влада одговорила претњом, да ће узети Валону.

Било би, дакле, врло непаметно од наше дипломатије, ако би сада, нарочито после непријатних искустава с Италијом због Скадра, пекла своје прсте за Италију и одагнала Грчку у противнички логор.

Било би непаметно, али би после толиких непаметних поступака, које је починила наша дипломатија, било конзеквентно.

Како ли оно рече Лесинг? »Будале су они, који стално у обмани живе«.

Тако суди о поступцима бечке дипломатије не какав српски или други који словенски лист, него *ултра-аустријски* лист, коме се не може *подметати,* да не носи на срцу интересе монархије, као што се то *безочно подмеће Словенима* у овој монархији.

ЛИСТАК.

Шћепко Прокопов:

У КУЋИ НА ЂОШКУ.

(Наставак.)

Не би шкодило да ми је још вишље под главом. Узмем горњи јастук и пресавијем. Тако сам status-у quo ante додао нешто, што се згњечило, чим сам своју главу положио. Бадава! Моји живци не попустише баш ни мало. Ни бриге их за узвишицу под мојом главом. Очима ми свеједно: — ил гледао, ил жмирио; мрак и овако и онако. Ех, оваково стање мора да досади човјеку. Шта ћеш, кад стомак није автомат, па да се заклопи чим се напуни. Па да се даље разговарамо. — Е, оно је збиља било згодно. Пратим ја њу издалека и чим отвори капију и уђе унутра, ја одмах за њом. Госпојице, рекох јој, молим вас, када бих могао с вама говорити. Знао сам да није госпојица, јер — по бијелој прегачи и бијелој пантљици на глави била је или собарица, или — највише — кухарица. Сад била ово или оно, тек слушкиње у оваким кућама имају увијек новаца. Знам ја за њих. Штедљиве су, јер знају да без новаца нема удаје. Лијепо ја њу ословим и она лијепо одмах са мном заметне разговор. Судећи по мојој спољашности знала је да нисам дошао ни због какве шале, а кад сам ју онако пристојно ословио — у трговини увијек треба човјек да даје више ријечима, да му се више новцем врати — примила ме је одмах ту у дворишту, обраслом бршљаном и начичканом различитим цвијећем. Знао сам каква госпоштија станује у овој кући, па сам знао и то, у колико сати та госпоштија прима посјете. Зашто послуга — која воли да подражава својим пресвијетлим госпођама — не би мене примила сад одмах, кад се вратила из дућана или с пијаце, мислио сам, када сам за оном женском унишао у двориште. Дуго се нисам задржао. Нисам јој говорио о болести и старости; нисам ни о томе да не би могла наћи себи повољно мјесто, па би морала своју уштеду открњити. Не, не! Ја знам да тај свијет чита оне романе, што излазе у свескама недељно, па сам за то „заграбио из живота“ и врло јој очигледно приказао, како се за новац добија муж с лијепим звањем, уз кога се улази у отмјена друштва и — како је то удобно, кад други све за те ради. Данас се не пита откуда си и шта си, већ: имаш ли шта? Према томе колико имаш, толико си признат у друштву. То женско чељаде гутало је моје ријечи и ако госпоштија није ручала на вријеме, шта ме брига, кад сам ја у служинској соби на све потребне тисканице примио потпис и велику, велику наду и овдје продао.

Па докле ћу ја тако размишљати о обављеним пословима? Зар се ти моји живци још не ће да умире? Ех! — Упалићу свећу и мало ћу се шетати по соби. Соба је добро загрејана; шкодити ми не може. Ваљда ће онда сан прије доћи...?

Онај мршави господин, што је сједио о вечери на канабету, мора да је паметан човјек. Тај зна свашта. Пун је приповиједака.

Е, оно мора да је било згодно. Па како само живо приповиједа! Као да је он Бизмарк. Ха-ха-ха.. е, кочијашу, закаснили смо; — њичево; — тјерај лакше; — њичево; — их, сад смо се још извалили; — њичево; — пфуј тајфл, немој ме овакога озеблога још трти снијегом; — њичево. Ха-ха-ха. Пруски посланик на петроградском двору није никад боље завирио у руску душу, него ли кад се возио у дворски лов. То руско „њичево“ задаће нам још доста главобоље... Та душа ћути, трпи, гледа превртљивце, слуша варалице, подноси издајице и — њичево. Проћи ће то све; прекужићемо све; — та толико нас је и тако смо снажни, да свакога непријатеља можемо не сломити, већ згнијечити. Е, збиља! Та једна ријеч даје нам кључ милијона и милијона руских душа.

Но доста би било и те шетње. Гле, још је врућа пећ. Ал је стара. Ријетко се још овакове пећи виђају. Ех, Боже мој, можда се још и он још уз њу гријао? Можда му је било дозвољено да зими ужива уз топлу пећ, кад је послије смрти материне све било хладно око њега.

И тако сам у неко доба ноћи залутао мислима у врло осјетљиву сферу. Сјетио сам се и свога дјетињства. Сјетио сам се, као мало ђаче, а то је било давно прије него што су ме истјерали из школе — ишао средином пута, куда су наша кола пролазила и на колима моја мајка, када се са мном растала. Да сам смио, ишао бих за колима дотле, док не бих опет мајку видио. Сјетио сам се, како сам већ као момак пролазио поред онога мјеста на железничкој станици, гдје ме је увијек отац дочекивао, као поред светиње. А отац ме чекао увијек, кадгод сам јавио свој долазак. Није му сметала ни ноћ, ни студен, ни вјетар, ни киша; чекао ме и по невремену и по неколико сати и увијек дочекао. Сјетио сам се како је лијепо имати родитеље, јер — кад ти подмећу ногу, кад ти ломе врат, када те боду у душу, када те бацају и кад ти се смију, када те срамоте и кад се пренемажу како је лијепо имати матер, која патњом патњу ублажује. Мој стари познаник, који се у овој кући родио, изгубио је рано тако чврсти ослонац. Док се на оном дуду у дворишту љуљао и с њега дудове јео, било му је на сунцу топло, ал кад је иза оних хватова уза шталу примао од другова комадиће хљеба, осјетио је хладноћу осамљености. Сиромах! Па и данас поред свих научних фраза и измајсторисаних покрета у хладној самоћи носи тај добри старац трпељиво свој крст и можда често зажели мајке, да га упита: — како ти је, сине?... па —. Ах, у какве сам жице ударио, могао бих још и плакати.

Сада ћу наново намјестити јастуке и — ваљда ћу заспати? Надам се да ће моји живци имати обзира према мени већ и за то, што сам у туђој кући. Зажмурићу, па макар не заспао, не ћу отворити очију. Треба то једаред одлучно. Тако! Ха! Само да горњи јастук подигнем вишље. А сад — мирно!

Моји живци мора да су устукнули пред мојом одлучношћу.

Мора да сам дуго спавао, јер онако велики сан, као најдаљи филм у кинематографу није се могао просањати за час. Но, то је био сан. Пред мојим очима одигравали се призори и мијењале слике као у кинематографу. Ја само гледам и слушам. С Бизмарком је почело. Видио сам га, како се извлачи из снијега, но тек што се искобељао испод саоница, већ га кочијаш дочека са замашном грудом снијега и поче трти по ушима и по носу и ништа друго не чујеш већ само: њичево. Рус се смије и као што брзо таре Нијемца, тако брзо говори: њичево, њичево, а уплашени посланик дрхће и маше главом говорећи за Русом њи-че-во, њиче-во...!! Иза тога призора настаде наједаред тама преда мном. Нисам видео баш ништа. Већ сам се уплашио; мрака се страшно бојим. Наједаред сине некаква плавичаста свјетлост и у тој свјетлости поче се низати слика за сликом.

(Свршиће се.)

НОВИ САД, 9. маја 1913.

— **Допуст војницима с јужних граница монархије.** Њ. В. краљ Фрања Јосиф је потписао заповест, која ће обрадовати нарочито ратарско становништво у аустро-угарској монархији. Владар је наиме наредио, да се из војске, што стоји на босанској, херцеговачкој и далматинској граници, пусти на 14-дневни допуст 8% момака. Допуст ће добити поглавито војници ратарског сталежа, али не наједаред, него по групама. И то је знак, да се је положај на Балкану стишао, у пркос том, што имамо славну дипломацију. У Бечу су се решили на тај корак тек сада, кад је и Србија отпустила трећи позив своје војске.

— **Расправа о иностраној политици монархије у бечком рајхсрату.** У уторак, 7. (20.) о. м. отпочела је у заступничкој кући аустријског царевинског већа расправа о иностраној политици наше монархије. Министар-председник гроф *Штирк* држао је говор, у коме је много говорио, а мало казао. Ма да је министров говор био безбојан, словенски, па чак и неки немачки говорници су *ужасно исцепали* спољну политику грофа Берхтолда.

О овој знаменитој расправи донећемо опширан извештај, да и наш свет види, како се у самој монархији суди о Берхтолдовој чудноватој политици.

— **Суспензија професора Стајића.** Из Сомбора јављају, да је г. Васа Стајић, професор у препарандији, суспендован услед тога, што је оптужен, да је међу омладину ширио „противдржавне идеје“.

И ова суспензија је једна од резултата хајке, којој су јавни радници Срби у овој земљи изложени под владавином Лукач-Тисина система.

— **За слогу Срба и Хрвата.** Из *Београда* јављају: Вест, да се у Сарајеву Срби после распуста српских друштава уписују у хрватска друштва, поздрављају овдашњи листови и кажу, да се и за будуће трајно оснивају у Босни *само заједничка* српско-хрватска, а не засебна друштва.

— **Ослобођени Срби.** Из *Мостара* се јавља ово: „Свих оних девет Срба, који су за време изнимног стања у Босни и Херцеговини били ухапшени, пуштени су на слободу.“

Значи, да су ти људи били *невино затворени*. А да је дошло до каквог лома? Е, онда би се тим Србима већ била *створила кривица* и ти би људи грозно страдали, јер — »sic status ratio exposcit.« На основу те старе бечке правосудне формуле био је и несретни гроф Ђорђе Бранковић 22 године затворен у Хебу, па је у затвору и умро, а и данас се зна, да је он у затвору чамио само због неког умишљеног „државног разлога.“

Политички преглед.

— **Франковлук хоће да дигне главу.** Смрћу злогласнога Јозуе Франка и здравом еволуцијом хрватске странке права одзвонило је франковлуку у хрватском народу за увек. Они, који би хтели да ускрсну старо, сервилно мађаронство, пронашли су одиста чудан начин, како да подигну из мртвих франковлук, а путем њега и мађаронство. О том је наш загребачки дописник опширно говорио у нашем листу, и ми ћемо овде само да подсетимо на тај комесарски маневар.

Као што је познато, посмртничко (какво ли је) друштво „Балкан“ је услед несавесне управе пропало. Неки чланови управе тог друштва су затворени, али су *били затворени* и фискали тог друштва а затуцани франковци: др. Александар *Хорват* и неки др. *Сакс*. Ускрсивачи франковлука и мађаронства израдили су, да се ова два франковачка корифеја пусте из истражног затвора на слободну ногу, па чак и то, да се против њих обустави казнени прогон, али *под условом, да та два типа развијају хрватску странку права* и да је „истргну из загрљаја *иредентистичких* елемената“. И та двојица, потпомогнути још неким сличним типовима, дадоше се на посао. Први им је посао био, да ономад у јутро провале у уредништво страначког органа „Хрватске“, кад дра Мила Старчевића не беше у Загребу, и да одстране оданде главне уреднике „Хрватске г. г. Херубина *Шегвића* и Ивана *Першића* (приставше дра Мила Старчевића). Ова двојица су оставили уредништво уз протест.

И тако је расцеп у бановинској хрватској странци права настао, а има јасних знакова, да франковлук диже граву и у *Далмацији* па и *Босни*, где такође продане мешине и Штадлерове пришипетље хоће да потисну поштене хрватске родољубе. Борба ће с тим подмуклим елементима франковачким, које очигледно подбада нека тајна, моћна рука, бити тешка, али једном сахрањени франковлук нико више трајно не диже на ноге.

— **Војничке демонстрације у Француској.** Онај злокобни дух (свакако потхрањиван јеврејским и прекорајнским утецајима), који је с Драјфусовом афером подрио зант и патријотизам у француској војсци, довео је ових дана опет до врло жалосних појава у француској војсци. Јавили смо, како су војници у Тулу демонстровали против уважања трогодишње службе у француској војсци. Сличне и још горе демонстрације војничке биле су у Нанси-у и Белфору. У Нанси-у су војници на вежбалишту викали: „Боље рат! Хоћемо да се бијемо, али не три године овде да живимо!“ Једног потпоручника у цивилу, који је војнике умиривао, јако су истукли војници. Грађани ослободише официра, избише војнике и више њих одведоше на стражу.

У Белфору, тврђави близу немачке границе, демонстровао је 35. пешадијски пук против трогодишње службе, певајући „Интернацијоналу.“

Због ових изгреда многи су војници стављени пред ратни суд, а многи дисциплинарно кажњени.

Немачко-жидовска штампа злурадо коментарише ове појаве у француској војсци, али се вара у рачуну, да је то почетак расула у Француској. Непријатељи племенитог француског народа систематски раде на подривању француске војске, али патријотизам француског народа помрсиће све те тајне конце интрига, које могу изазвати овако глупе местимичне војничке демонстрације, али никада не ће и не могу умањити бојну способност читаве француске војске.

— **Италијанске невоље у Триполитанији.** Италијанцима као да ће пресести отмица Триполитаније, која је апенинској краљевини допала уз тако мале жртве италијанске војске. Араби и Бедујини, ти храбри синови Африке, не ће да се помире с италијанским господством и 3. (16.) о. м. су код Сиди Гарбе и Раш ел Аина силно напали извидничку колону генерала Мамбретија и Тасонија. Италијанци су у битци изгубили 9 официра и 72 војника убијених, 29 официра и 250 војника рањених. И тако ће то вечито трајати те ће Италија морати у пространој афричкој колонији држати увек велику војску. И Италији је још до стварања неке дерне албанске државе!

Вести из места и из народа.

Нови Сад, 9. маја 1913.

— **Одликовање Срба трговаца у Новом Саду.** У свези са авијатичким свечаностима одржана је у Новом Саду претпрошле недеље и *утакмица у намештању дућанских излога*. И овдашњи Срби трговци учествовали су у тој лепој утакмици те с поносом можемо рећи, да су Срби трговци и ту себи осветлали образ. Четрнаест Срба новосадских трговаца су за своје укусно и богато намештање излога и одликовани. Златном медаљом је одликована мануфактурна радња филијала Браће *Миросављевића*; сребрну медаљу добили су: мануфактурна трговина Петра *Радовановића* и трговина шоколаде и бомбона Јована *Стојановића*; бронзану медаљу добили су: гвожђарска трговина Ђоке *Мољца*, шпецерајска трговина *Микина* и *Стојковића*, мануфактурна трговина Душана С. *Марковића*, помодна радња Љубомира *Поповића*, трговина црквених утвари *Враника*, помодна трговина М. *Јовичина* и трговина одела Стевана *Капамације*; похвалну диплому добили су: дрогерија Ивана *Стојковића*, трговина јужног воћа В. *Коларског*, мануфактурна трговина *Омаљева* и *Лазића* и кројачка радња Светозара *Миловановића*. Награде ће бити раздељене 12 (25.) маја у свечаној дворници новосадског магистрата.

— **„Невен“-ово вече.** Новосадско Српско Занатлијско Певачко Друштво „Невен“ приређује у суботу 11. (24.) маја о. г. у просторијама Задруге Срба Занатлија Новосађана у Змај-Јована Јовановића ул. бр. 22. поучно и забавно вече за своје чланове извршне, помагаче и добротворе, а као госте радо ће дочекати и друге пријатеље, нарочито пак чланове најближих му братских друштава: Задруге Срба Занатлија Новосађана, Кола Занатлијске Омладине, Новосадске Трговачке Омладине, Српског Црквеног певачког друштва Сунцокрета, Српског Сокола и српских читаоница. Програм ће бити пригодан, поучан и забаван. Свираће „Невен“-ов тамбурашки збор. Почетак тачно у 9 часова увече, а завршетак најдаље у поноћи. Одело свакидашње. Нарочитих личних позива неће бити. Управа моли што већи одзив.

— **Одликовање генерала Михалџића.** Као што угарски службени лист јавља, краљ је генералу-мајору Ђорђу *Михалџићу* и његовим законитим наследницима слободно од таксе подарио угарско племство с надимком „Столачки.“

Овом приликом ваља коју да рекнемо о војничкој каријери овога Србина генерала у нашој војсци. Окупацијони поход у Босну и Херцеговину г. 1878. затекао је Ђорђа Михалџића као наредника (стражмештра) у ц. и кр. 32. (будимпештанском) пешадијском пуку, у који је био уврштен као димничарски помоћник. С једним батаљоном истог пука опкољен је и Михалџић у граду Стоцу у Херцеговини од устаника. Батаљон је доспео у врло критичан положај, јела и пијаће воде је скоро сасвим било нестало. Кад је невоља била на врхунцу, командант батаљона сазове батаљон и запита, је ли мајка родила јунака, који ће се пробити кроз устаничке редове око Стоца и однети дивизијару генералу барону Јовановићу вест о очајном стању столачкога гарнизона. Јави се наредник Ђорђе Михалџић, који је као Србин знао језик устаника, а и док беше „цивил“, пропутовао је као димничарски момак Босну и Херцеговину уздуж и попреко, те је знао и обичаје и дијалект босанско-херцеговачких муслимана. Михалџић се преобуче у босанско одело, ноћу га спусте по ужету низ градски зид и он трупи у устанички логор, где се прикаже као муслиманин и трговац. Примили су га лепо, ал' су ипак мотрили на њ. Једва му је некако лукавством пошло за руком, да га пусте на пут „ради трговине“, али су га два устаника пратила. Ове је обмахнуо и потрчао, што га снага доноси. Она двојица оборише ватру за њим, али га не погодише. У то се Михалџић сруши у неку јаругу и доста се тешко угрува. То му беше спас, јер га гониоци ту изгубише из вида. Прибравши се мало, крене се даље на пут и после напорног и опасног марша, држећи добро сакривену писмену вест батаљоног командира, наиђе најпосле на тиролске царске ловце, који беху на предстражама. Ове Швабе, видећи пред собом „Турчина“, оборише ватру на Михалџића, ма да им је овај давао знакове и довикивао немачки. Да није легао, убише га. Извади писмену вест и дигао ју је изнад главе. У неке дође један официр, коме Михалџић рече, да га хитно предведу генералу Јовановићу. Овоме је онда Михалџић предао вест и све казао, шта је у Стоцу. Одмах је ударено на узбуну те у хитним маршевима крену се колона у помоћ опседнутом батаљону. Помоћ је стигла у дванаестом часу, устаници су разбијени, а столачки гарнизон спасен од грозне смрти.

За тај подвиг је Њ. В. цар и краљ наредника Михалџића одликовао *великом златном колајном за храброст*. Столачки јунак је остао у војсци, добио је и стручно образовање па је, премештен после у кр. уг. домобранство, начинио сјајну војничку каријеру те је данас генерал-мајор и бригадир у Пожуну. Кад год је као официр при смотрама излазио пред Његово Величанство цара и краља, овај га је увек врло милостиво ословљавао: „Wie geht 's, mein tapferer Mihalčić?“ („Како је, храбри мој Михалџићу?“)

Сад је ево Њ. В. цар и краљ столачког јунака поново одликовао, а то је генерал Михалџић одиста и заслужио. Ми му срдачно честитамо.

— **Породична трагедија.** Пре годину дана се је познати хрватски сликар Томислав *Кризман* оженио ћерком некадашњег српског министра-председника Светомира *Николајевића*. Кризман ових дана побегне с неком глумицом загребачког позоришта у Г. Карловац, камо за љубавницима одмах оде и Кризманова жена. Гђа Кризманова је свог неверног мужа пронашла и пред његовим очима се убила.

Тако бар читамо у будимпештанским листовима, но у загребачким листовима не налазимо о томе никакве вести. О тога ову вест саопштавамо с резервом.

— **Сланкаменачка купка.** Јављају из *Ст. Пазове*: У петак је одржана VII. редовна главна скупштина *Сланог Купатила* (деоничарског друштва) у присуству довољног броја чланова, који су заступали више од половице целог броја акција. Скупштини је председавао г. Никола *Петровић* велепоседник, народни посланик и председник овог деоничарског друштва. Саслушан је извештај управе и надзорног одбора о раду и напредовању друштва у год. 1912. те је управи подељена апсолуторија. *Купатило у Старом Сланкамену* **стално напредује** и буди у народу све то чвршће уверење о *великој благодати својој за невољнике*, који се у том купатилу помажу. Међу скупштинарима је јасно избио глас, да се овде не рачуна на дивиденде, него на то, да се у народу ублажава невоља са болести — а то је дивиденда, која више вреди него дивиденда ма којег подузећа.

— **Две радости.** Породицу г. Светозара *Дамјановића*, професора српске учитељске школе у Сомбору, постигле су прошле недеље две радости. Најмлађа му кћи, *Десанка*, привремена учитељица на сомборској срп. вишој девојачкој школи, *положила је* срећно прописани *испит за грађанске или више девојачке школе* и стекла право на сталност у тој школи; а друго је: кр. уг. министарство просвете одобрило је, да се књига: „*Земљопис Угарске и Аустрије*“, коју је написао исти професор као уџбеник за учитељске и грађанске школе и коју је и наша школска власт (Школски Савет) одобрила, може употребљавати за уџбеник у учитељским и грађанским школама и уз то наградила писца са 500 круна.

Новости са стране.

— **Три мађарска магната пали под стечај.** Мађарско друштво има велику сензацију. Три најпопуларнија мађарска грофа падоше под стечај т. ј. *банкрошираше*. Три бивша богаташа, од којих је један важио као најбогатији баштиник мађарских великаша!

Гроф Павле *Сапари* био је тако популаран и тако омиљен, да су га сви звали само „гроф Пали“. Он је био један од ретких великаша, те се је упуштао у разне спекулације у великом стилу. Његова пред-

узећа велике концепције носила су му велики доходак, али је све то пропало, јер је он тако *силно трошио*, да је сав доходак био узалудан. У опће није могао да издржи код једног предузећа. Сад је у Паризу, где аранжира велике коњске утрке, сад опет у Цариграду саставља разна деоничка друштва. Сваки час нешто започне, уложи новац, а онда опет напушта то и започиње друго. Гроф Палика Сапари је водио ванредно раскошан живот, приређивао је краљевске забаве и примао у својем двору крунисане главе, принчеве и војводе, и на то трошио огромне своте. Он је бацао новац пуном прегршти и на лакомислене женске, док није најпосле сасвим *пропао* и пао под стечај. Тако прође потомак славног грофа Петра Сапарија, који је за свој народ трпио и борио се те га је будимски паша дао *упрећи поред вола у плуг* и тај племенити Мађар, који није хтео вером да преврне, морао је о себи орати бесном Турчину. А гле, у чему је страћио иметак мали епигон великога Сапарија!

И гроф Имбро *Дегенфелд* је доживео судбину грофа Палике. Он није био подузетник, нити је штогод радио. Мирно је трошио свој новац и разбацивао га на све стране. Особито је много изгубио на утркама, а касније је дошао у руке кајишара. Велик део иметка прогутала је једна мађарска певачица.

Гроф Аладар *Карачоњи* био је најбогатији млади наследник у Угарској. Он је трошио своје огромно наследство на картама и у орфеју. Сва три грофа остадоше без средства за живот, а то је за мађарско друштво велика сензација, јер не могу без њих замислити весело друштво.

— **Црначког боксера осудили на затвор.** Познати светски боксерски чемпијон, црнац *Џансон*, како из Чикага јављају, одговарао је ових дана пред судом, који га је због варварског злостављања своје женске послуге осудио на *шест година тамнице*. Апелирао је, али је морао положити 10.000 долара јамчевине, да га оставе на слободи, док пресуда не буде правомоћна.

— **Убиствени револверски бој једног провалника.** Из Визбадена (у Немачкој) јављају: На венцу (улици) цара Фридриха један полицај је ових дана опазио, да у једном летњиковцу има провалник-лопов. У исти мах врати се кући и газда тог летњиковца те обојица уђу у кућу. Међу тим провалник стрчи доле у подрум и закључа за собом врата. Док је полицај остављао подрумска врата, провалник кроз решетке на прозору испали револвер и *смртно рани* власника летњиковца. Полицај похита рањенику, а провалник је сада на сумце пуцао из подрума. Један његов куршум погоди на улици човека, који на месту *умре* Настаде велика стрка, дође много полицаја, на послетку дозваше у помоћ пожарнике, јер је провалник из своје сигурне бусије често пуцао. Пожарници управе цеви парних шмркова на подрумске прозоре, да метну под воду подрум. Наједаред се изнутра зачу прасак револвера и онда наста тишина. Полицаји опрезно приђоше и провалише подрумска врата. Убица-провалник је лежао *мртав*. Још нису установили, ко је и шта је.

НОВИЈЕ.

Будимпешта, 8. маја. Републиканска је странка решила, да 29. јуна по нов. одржи овде главну скупштину, а у старој саборници и да протестује против полицијских насиља у Макову.

Нанси, 8. маја. Корпусни заповедник генерал По осудио је подбадаче и коловође војничких демонстрација у Тулу на увртење у дисциплинарне компаније.

Цариград, 8. маја. Једним Лојдовим паробродом стигло је овамо 59 официра и 2700 болесних војника из турске албанске војске.

Због данашњег римског Брашанчева нисмо добили телеграме за овај број. — Ур. „Бр.“

Соколски гласник.

— **Српски Соко у Сентомашу.** Лист „Сентомашанин“ јавља ово: „Управа „Српског Сокола“ овим путем позива сваког, ко жели, да буде Соко, а то треба сваки од 12—40 година да буде, да се упише. Како је избила жеља, да би требао и женски Соко, то управа моли сваког да се пријави старешини „Српског Сокола“ г. Витомиру *Руничку*. Сви наши ратарски момци треба да прихвате оберучке ову установу, а тако исто и ратарске девојке. Родитељи њихови треба да раде на томе, да им омиле српско соколство. Наша омладина треба да ради на подизању његову, и само да се упише за чланове његове. У Српском Соколу нема и не сме бити разлике. Сви смо ми синови једнога народа.«

Ово, што је овде речено, важи и за сва остала наша места.

— **Добар друг.** Мали српски Соколи у Сентомашу стоје у реду. До Младена *Каћанског* је његов друг, дете сиромашних родитеља, и не може да купи соколску значку. Мали Младен прилази своме вођи, пружа му круну и моли значку за своги друга. То је добро дете, добар друг, племенито срце, које зна волети свога друга. Заиста леп пример! Такови треба да су српски соколи, а на њега би се могли угледати многи одрасли. Мали Младен приложио је и 5 круна као путни трошак за јавну вежбу у Н. Саду.

— **Соколски слет у Љубљани коначно забрањен.** Из Љубљане јављају: Аустријско министарство унутрашњих послова одбило је рекурс словенског соколског савеза против одлуке земаљске владе, којом се *забрањује* одржавање соколског слета у Љубљани у августу ове године.

Као што се види, аустријска влада баш тера мак на конац у угњетавању Словена. Кад је тако, онда ове године соколски слет треба одржати у ком другом словенском центру, камо не може допрети рука аустријског министра унутрашњих дела.

Управник: Др. Мих. Полит-Десанчић.
Одговорни уредник: Јанко Перић.

Трговина и промет.

Свињски и марвени вашар у Бечу.

(*Недељни извештај комисијонарске радње Јовичића, Акимовића и друга за марву и свиње, Беч, St. Marx, централни вашар.*

Беч, 20. маја 1913.

За данашњи вашар било је пријављено 23443 комада. Дотерано је било 11394 комада пољске и 10635 комада мађарске пасмине, свега 22029 комада.

Вашар је био: лабав.

Цене су биле:

							изнимно	
Прима свињи	од	112	до	114	ф.	„	115	по кили живе ваге без потрошарине.
Средњи	„	„	110	„ 118	„	„	—	
Лаки	„	„	102	„ 114	„	„	—	
Сремски	„	„	104	„ 112	„	„	—	
Стари	„	„	107	„ 108	„	„	—	
Пољски	„	„	106	„ 132	„	„	136	

Марвени вашар

од 19. маја 1913.

Дотерано 3872 ком. угојених волова
и са паше 601 „ бикова и крава
свега 4473 ком.

Вашар био: лошији.

Цене:

							изнимно
Прима швајцарски	од	К	112	до	120		122/128
Средњи	„	„	„	102	„ 110	„	—
Прима мађарски	„	„	„	100	„ 106	„	108
Средњи	„	„	„	90	„ 98	„	—
Лошији	„	„	„	80	„ 90	„	—
Бикови	„	„	„	76	„ 98	„	106
Краве	„	„	„	48	„ 68	„	—

по 100 кила живе ваге без потрошарине

Најучтивије умољавамо нашу господу пошиљаче, да нас о товарењу увек брзојавно известе.

Дозволе из затворених места за бечки слободни вашар набавља наш заступник госп. Јоца Митровановић, Budapest. Köbánya, и довољно је истом господину писмено или брзојавно јавити, за које се вашаре и за колико се комада дозвола тражи.

Адреса за пошиљке и писма
Јовичић, Акимовић и друг.
БЕЧ. ST. MARX.

Адреса за брзојаве
Јовичић
БЕЧ, ST. MARX

ОГЛАСИ

ПОЗИВ

НА ВАНРЕДНУ

ГЛАВНУ СКУПШТИНУ

Српске Шајкашсентиванске Штедионице

:: као задруге у Шајкашсентивану. ::

У смислу закључка редовне главне скупштине од **30. марта** о. г. позивају се овим г. г. честичари у ванредну главну скупштину, која ће се одржати

8. јуна о. г. у 9 сати пре подне

у заводским просторијама са овим дневним редом:

1.) Избор три члана за оверовљење присутних честичара.

2.) Извештај од редовне главне скупштине изабраних чланова прегледача стања задруге.

3.) Извештај управе и надзорног одбора.

4.) Давање разрешнице управи и надзорном одбору за пр. год.

5.) Решавање о престанку или даљем раду задруге.

6.) Евентуални предлози.

7.) Избор три члана за оверовљење скупштинског записника.

У Шајкашсентивану, 21. маја 1913. год.

188 1—1 **УПРАВА.**

У Срем. Карловци код **Еме Сомерове** има

лончарска радња и стан за издавање

радионица, соба, кујна и све што треба за лончарску радњу и земља има у кући. Ко хоће, нека се што пре пријави код **Лоренца Сомера.** 187 1-1

Др. Радивој Стратимировић

АДВОКАТ

отворио је своју канцеларију

у Новом Саду

Кошут Лајоша улица бр. 10.
1. спрат

У КУЋИ СРПСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ.

175 3—10

АКЦИЈЕ ЗА ПРОДАЈУ.

Једна партија деоница од добрих и солидних завода из провинције, продаје се уз повољне услове у цело или појединце и то:
од Српске Банке у Белој Цркви
„ Српске Штедионице, Нови Сад
„ Вршачке Српске Банке, Вршац
„ Közgazdasági Bank, Temesvár
„ Вршачке Кредит-Банке и
„ Оравичке Занатлијске Банке.

Извешћа даје: **СЛАВКО ТОКИЋ ВРШАЦ.**

ЛЕКОВИТО КУПАТИЛО

„Русанда“

У МЕЛЕНЦИМА

(Торонталска жупанија) — у јужној Угарској

Отворено је од 1. (14.) маја до 1. (14.) септембра сваке године. Специјално лечи: **Севотине, хроничну ревму, Скрофулу** у свима њеним облицима и појавама. **Кожне болести,** које нису у стању биле никакове лековите масти излечити, — нарочито Psorias и Prurigo. Код женских **неуредан крвоток,** и живчане болести. Сигуран успех у лечењу **костобоље,** Caries, Necrosis-а, у коме премашује најчувенија интернационална купатила. **Са успехом** лечи **застарели луес.** — Станови се састоје из четири модерно удешена **хотела са 74 собе, Курсалон, кафана, изврсна кухиња, добра музика, цветни парк,** са удобним клупама, — **гласовир, куглана, билиард** стоји на расположењу купалишним гостима. — Ближа извешћа и проспекте на захтев и бесплатно шаље **управа купатила „Русанде“** 132 26-100

ПРОДАЈА ЗЕМЉЕ

Нашу, прве класе орећу земљу у површини од 44 јутра у једноме комаду продајемо уз 10-годишњу отплату са 6-о/о каматама. Земља лежи уз зидану цесту 18 километара од Руме, а засејана је око 30 јут. кукурузом, остало житом и виком. У посед се може ступити одмах. 185 1—3

ПЕРА КАТИЋ И БАБИЋ РУМА, СРЕМ.

Слано Купатило

У СТАРОМ СЛАНКАМЕНУ

отворено од 1. маја до 1. октобра.

Сланача специјално лечи: ревматизам зглобова и мишића; ексудативно запаљење у трбушној дупљи, материци и јајницима; све врсте катаралних запаљења; малокрвност, бледуњавост и шкрофулозу сви у облика; жигове и севотине; извесне врсте кожних болести.

Купатило има 60 елегантно намештених соба са ценом од 1 до 4 К; лепу пространу новосаграђену

рестаурацију са добрим јелима и пићем,

сталну музику која трипут дневно свира.

Ближа извешћа и проспекте бесплатно даје

46 71—150 **ШТЕДИОНИЦА У СТ. ПАЗОВИ.**

Власник и издавалац: Деон. друштво Браник.

Електрична штампарија д. д. Браника у Н. Саду.